

Durmuş Hocaođlu

Demokrasi Yolunda Dayanışma

Ayyıldız, 22 Şubat 2000, Salı., s.09
Durmuş Hocaođlu, *Ayyıldız* Sıra No: 121; 2000-038; Şubat-16

Demokrasi'nin ne kadar uzun süren ve ne kadar meşakketli bir süreç olduğunun en büyük şahidi, bizzat demokrasi tarihidir. Bu süreç öylesine uzundur ki, henüz sonuna kadar giden çıkmamıştır; belki de Demokrasi, hiçbir zaman tam olarak gerçekleşemeyecek olan bir limit haldir.

Evet; “Tam Demokrasi” belki de hiçbir zaman tam olarak gerçekleşemeyecek olan, ancak limit olarak yaklaşılabilir bir ütopya; fakat biz “ideal” ile değil de şu anda Batı'daki “real” demokrasileri elde etmeye çalışmanın dahi başlarındaız.

Bu Real Demokrasi'ye vâsıl olabilmek için de, birisi uzun vâdede ve diğeri de kısa vâdede semere veren iki önemli şartı bulunduğunu söyleyebiliriz. Uzun vâdede sağlanabilecek olan demokrasi şartı, birkaç madde hâlinde çok kısaca şu şekilde özetlenebilir: Maddî şartlar olarak, kalkınmış, refâha kavuşmuş bir sanâyi toplumu hattâ post-sanâyi toplumu olunması; millî gelirin mutlaka bu şekilde bir üretimden kaynaklanıyor — meselâ petrol üreticisi ülkelerin yüksek millî geliri gerçek bir üretimden değil de tabîî servet satışından ileri geldiği için bu şartı sağlamaz — ve yüksek olması; gelir dağılımının en az dengesiz olması; mânevî / moral şartlar olarak da, çok iyi ve gerçekten bir değeri olan ve yaygın bir eğitimin olması; demokrasi kültürünün kitlelerin rûhunda yerleşmiş olması; haklar, görevler ve özgürlükler bilincinin yerleşmesi; bilhassa iç-özgürlüğün gelişmiş, hatâ yapmayan fikir ve siyâset otoritesi itikaadının silinmiş olması vesâire, vesâire...

Fakat bütün bunlar, Demokrasi'nin asıl ve en sağlam teminatları olmakla berâber, çok uzun bir zamanı gerekli kılmak gibi ciddî bir mahzur taşımaktadırlar. Bu, çok ciddî bir mahzurdur; çünkü el'ân yaşamakta olan milyonlarca insan bu şartların tam mânâsıyla tahakkuk edeceği vakte kadar yaşayamamaktır. Bu, o insnalar için üzücüdür. Bu tâlihsizlerden birisi de bu satırların yazarı olan bendenizim — tabîî sizler de. Evet, kendim için “tâlihsiz” sıfatını kullanabilirim; bu noktai nazardan tâlihsiz olduğum bedihî bir hakîkattir. Çünkü, canımdan çok sevdiğim bu ülke, ülkem, vatanım, Türkiye'm, maalesef ve maatteessüf Hürriyet'in doya-doya soluklanabildiği bir memleket değil; ve yine maalesef ve maatteessüf benim de önümde çok uzun yıllar yok; ve — burasına maalesef ve maatteessüf demem gerektiğini düşünmüyorum — bu dünyaya da bir kereden fazla gelecek değilim; ‘hadi bana müsaade’ deyip de gittim mi, geriye dönüş yok. Yâni, hâsılı dostlar, Hayat kısa, tek perdelik bir oyun; vakit dar; ölmeden, henüz elim-kolum tutarken, gözüm görür kulağım işitir halde iken — Rabbinm erzelil-ömr'den muhâhafaza etsin — tadabildiğim kadar hürriyet tatmak istiyorum.

Demokrasi zâten ne için istenir ki?

Öyleyse, netîce: Yüzyıl sonrası için plan yapalım; âmennâ! Ama, şimdi de elimizden geldiği, kudretimiz elverdiği, tahakkuk ettirebildiğimiz ölçüde, hayatta iken de, Demokrasi'nin, yâni, haklar ve hürriyetler nizâmının nîmetleri ile nîmettâr olalım. Bunun haksız bir talep olduğu kanâatinde değilim; ne dersiniz?

Kaldı ki, söz konusu bu kısa vâdeli demokrasi şartları, uzun vâdede semere verecek olan gelişmelerin de ön-hazırlayıcıları mâhiyetindedirler. Yâni “kısa vâde” ibâresi, kat’iyen “gelip-geçici; muvakkat” gibi bir mânâda anlaşılmalıdır; “kısa vâde”, aslında “uzun vâde”nin şartıdır.

Tabiatıyla, bilmek durumundayız ki, herşey gibi bunun da bir bedeli var; Demokrasi, bir **“otorite sınırlandırılması”** olduğuna göre, bu sınırlandırmayı, “otoritesi sınırlandırılacak olan kudret mercîleri”nden bekleyemeyiz. Bu, Eşya’nın tabiatına aykırı olur. Zira, genel-geçerli bir evrensel kanun olarak, **hiçbir kudret mercî kendi kudretine kendi eliyle sınır koy(a)maz.**

Demokrasi, “verme” değil, “alma” esâsına dayalıdır: Elinde büyük ve mütehakkîm, kontrol edilemeyen güçler tutan, hesap vermeyen, vermeyi düşünmeyen büyük otoritelere karşı, Bizler, yâni Halk arasında; yâni otoritesini tahdid etmeyi düşündüğümüz “Büyük Güç Sâhibi” — Hobbes’un deyimiyle: “Egemen Güç” — ile, O’nun karşısına dikilip de O’ndan hak talep edecek olan Bizler arasında, işin başında, muazzam bir güç dengesizliği vardır. Bu güç dengesizliği öylesine ürkütücüdür ki, Demokrasi’nin tesisi için mutlaka aşılması gereken bu merhaleyi, arslanın ağzından ekmek almaya teşbih edebiliriz.

İşte, biz Halk için bu güçlüğü aldedebilmenin, arslanın ağzından ekmek almanın en mühim ve ihmâl edilmemesi gereken temel bir şartı vardır: **Dayanışma.**

Dayanışma, birlikten kuvvetin doğması ve bu kuvvetin zamanla en büyük, en karşı konulamaz otoriteleri bile dize getirmesi için vazgeçilmez bir şarttır ve haklar ve hürriyetler talep edenler için alternatifi olmayan tek ve mecbûrî bir tercihtir.

★ ★ ★

Bu konuya yârın devam edelim...

